

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

De les van de mieren

*De mieren zijn
een onsterk volk,
evenwel bereiden
ze in de zomer
hun spijs.*

Spreuken 30 : 25

*Wanneer
iemand deze
mierenwijsheid
heeft verstaan,
dan is het
Christus Zelf
geweest.*

We weten allen wel wat mieren zijn. En we hebben er misschien ook allen weleens last van gehad. Toch valt van de mieren wel het één en ander te leren! De wijze spreukendichter, geleid door de Eeuwige Wijsheid, spreekt in hoofdstuk 30 van vier dingen die van de kleinste der aarde zijn; doch welke wijs zijn, met wijsheid wel voorzien, nl. de mieren, de konijnen, de sprinkhanen en de spinnenkop. In onze tekst spreekt hij dus van de mieren. De mieren zijn een onsterk volk! Een kind kan er tientallen tegelijk doodtrappen. Het zijn ook maar kleine diertjes. Maar dat neemt niet weg dat van dat onsterk volk veel te leren valt. Ga ze maar eens met aandacht beschouwen. Kniel maar eens bij de mieren neer! Wat zijn ze druk! Wat zijn ze ijverig! Wat hebben ze een haast! Rusteloos snellen ze voort, de één al vlugger dan de ander. Dat is leerzaam voor luie mensen, zegt de Spreukendichter in hoofdstuk 6 : 6. Laten zij er een voorbeeld aan nemen. Maar de mieren zijn toch ook nog met een andere wijsheid voorzien. Ze bereiden namelijk in de zomer hun spijs. Er zijn mieren die een winterslaap houden, maar er zijn ook soorten die in de winter de voorraadkamers die ze in de zomer vulden, leegeten. Aan deze soorten moeten we hier vanzelf denken. Ze bereiden in de zomer hun spijs. Straks, in de winter, is er voor hen niets meer te verkrijgen. Maar geen nood! Want in de zomer leggen ze voorraden aan, waaraan ze in de winter genoeg hebben. Daarom

werken ze in de zomer zelfs 16 uren op een dag. Werk zolang het dag is; de nacht komt, waarin niemand werken kan! Wanneer iemand deze mierenwijsheid heeft verstaan, dan is het Christus Zelf geweest. Hij heeft gewerkt hier op aarde... voor de eeuwigheid! Hij heeft gewerkt, geworsteld, gebeden en geleden. Heel Zijn leven, Zijn zomerleven, had dat doel dat Zijn volk in de winter van Gods toorn en oordeel niet zou verkommeren, niet zou omkomen, maar voor eeuwig vrij uit zou gaan! En Hij roept ook ons toe: "Zie naar de mieren. Zorg vooruit! Bereid uw spijs in de zomer, opdat ge in de winter niet tekort komt en niet sterft voor eeuwig!" Als de gelegenheid er is, laten de mieren geen ogenblik onbenut voorbijgaan. Ze beginnen niet in de herfst, maar in de zomer. Ach, hoevelen verbeuzelen de kostelijke zomertijd der genade. Wat biedt de Heere **in de jeugdjaren** rijke gelegenheid om spijs te vergaderen. Wat dan vergaderd wordt, kan onder Gods zegen tot spijs dienen als de winter van ouderdom en nood is aangebroken. Onze kinderen, onze jonge mensen moeten voorraad maken. En dan voor alles geestelijke voorraad. Ze zijn niet klaar voor het leven omdat ze allerlei diploma's hebben gehaald, al willen we de betekenis daarvan niet ontkennen. Maar de vreze des Heeren is toch het beginsel der wijsheid! Wat moet er van de kerk worden, als er een jeugd opgroeit die geen studie meer maakt van de begin-

selen van het Woord van God? Als het catechetisch onderwijs wordt verwaarloosd, als er geen belangstelling meer is voor de jeugdvereniging of als het Woord van God niet meer de centrale plaats op de vergaderingen inneemt, zodat er geen principiële, Bijbelse vorming van uitgaat? Jonge mensen, zie naar de mieren. Bereid uw spijs in de zomer! Wat is het in de jeugd geleerde op latere leeftijd, op zieken sterfbed voor velen tot eeuwige zegen en vertroosting gesteld. Wat in dit opzicht in de jeugd wordt verzuimd, kan later niet of heel moeilijk worden ingehaald. Hoevelen die later tot bekering zijn gekomen, betreuren het niet voor hun gehele leven dat ze zoveel kostbare tijd hebben verknoeid, dat ze hun zomer, hun jeugdjaren, onbenut lieten voorbijgaan? Ouders, ouderen, versta uw dure roeping ten opzichte van de kinderen die de Heere u toebetrouwd als kostbare panden! De mieren bereiden in de zomer hun spijs, opdat ze in de winter niet tekort komen. God geeft ons in Zijn goedheid dit leven als voorbereidingstijd voor de eeuwigheid. Nu is het zomer. Nu is het de welaangename tijd, de dag der zaligheid! Vandaag is het heden der genade. Zo gij Zijn stem dan heden hoort.....! Verander dit heden niet in morgen! Van morgen weten we niets. We zijn maar van één dag zeker: de dag van heden! Nu! Nu is het zomer. Nu staat de genadedeur nog open. Nu laat God Zijn genadeklokken nog voor ons luiden. Nu wordt de Christus der genade als de volkomen

Zaligmaker van doemschuldige zondaren ons nog voorgesteld en aangeprezen. Nu mogen we nog in vrijheid leven en samenkomen onder en rondom Gods Woord. De toekomst is donker en dreigend. En vergeet niet: we zijn op weg naar dood en graf en oordeel. De rechterstoel komt in het gezicht.

Zullen we dan zonder verschrikking verschijnen voor Hem Die daarop zit? Dat kunnen we alleen dan en dat zullen we zeker, wanneer we de les van de mieren hebben verstaan en ter harte genomen, wanneer we in de zomer onze spijs mochten bereiden!

Gedenk aan Uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap, voordat de kwade dagen komen..... Zoekt den Heere, terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nabij is! Nu is het nog zomer.

M. Vlietstra

Ambtelijke praktijk

De juiste levenshouding Jakobus 1: 6 -11

*Taakverdeling
is een goede
zaak en zelfs
naar de Schrift
geboden.*

Naar de Schrift te luisteren en het in praktijk brengen mag niet ontbreken. Soms blijkt het zelfs noodzakelijk te zijn. Wanneer dit zo is en de omstandigheden daartoe aanleiding geven behoort een ambtsdrager pastoraal bij te staan. Een predikant kan wat werk overlaten aan de ouderlingen of diakenen. Taakverdeling is een goede zaak en zelfs naar de Schrift geboden. Toch kan het gebeuren dat de predikant zelf moet komen met zijn pastorale adviezen. In de brief van Jakobus vinden we ge-

vens. Gegevens voor alle tijden, al zijn de omstandigheden op zich verschillend. Voor hoe te spreken of te handelen geeft de Heere wijsheid. De juiste wijze of de juiste toon. Heeft nu de ambtsdrager wijsheid nodig, Jakobus heeft de adresseerden erop gewezen.

Bidden in geloof

In de beproeving, op de beproevingsweg, mag om de Goddelijke wijsheid gevraagd worden. Maar dan op de juiste wijze. Bidden in geloof. Het geloof in de Heere en

de handhaving van Zijn woorden, van Zijn belofte. Geen twijfel daarin mag aanwezig zijn. Twijfel omtrent zichzelf kan er zijn. Onwaardigheid. Onverdienstelijkheid is de christen niet vreemd. Dit wordt beleden. Maar als het gaat over de Heere en wat Hij gesproken heeft, behoort het in het gebedsleven zo te zijn: Want die tot God komt, moet geloven, dat Hij is, en een Beloner is dergenen die Hem zoeken (Hebr. 11:6). Het leven mag niet zo zijn: bidden tot de Heere en bij het amen twijfelen omtrent de Heere en de woorden die Hij gesproken heeft. Zeker, gebeden worden op 's Heeren tijd en wijze verhoord. Of niet verhoord. Het laatste geschiedt niet om te pijnigen maar om te leren. Maar wijsheid wordt ontvangen. Jakobus zegt dat daaraan niet getwijfeld mag worden. Die wijsheid heeft ook betrekking op de levensweg of levensstand.

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van ds. M. Vlietstra over Spreuken 30:25 "De les van de mieren". Ds. M.C. Tanis schrijft over Jakobus 1:6-11 "De juiste levenshouding". Ds. J.M.J. Kieviet gaat door met de behandeling van het Avondmaalsformulier. Ds. P. Roos schrijft een artikel over kindernevendiensten. Ds. P. den Butter schrijft een vijfde artikel over koning Joas. Ds. K. Hoefnagel schrijft het eerste deel van een impressie over de gehouden Ontmoetingsdag op Urk. Verder boekbesprekingen.

Jeugdappel +16

Het LCJ belegt D.V. zaterdag 30 oktober deze dag in gebouw LEG, Boeing Avenue 121, 1119 PE, Schiphol- Rijk. Thema: De tijd van je leven. Sprekers: Prof. dr. A. Baars en Ds. A. Th. Van Olst. Start middagprogramma 15.30 uur, start avondprogramma 19.00 uur.

Toogdag GBS

D.V. zaterdag 9 oktober 2010 in de Rehobothkerk aan de Nairacstraat te Barneveld.

Versijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 21 oktober verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 14 oktober.

AvH

Armen en rijken

In dit verband schrijft Jakobus: De broeder die nederig is roeme in zijn hoogheid en de rijke in zijn vernedering want hij zal als een bloem van het gras voorbijgaan. Want de zon is opgegaan met de hitte en heeft het gras dor gemaakt en zijn bloem is afgeval- len en de schone gedaante haars aanschijns is vergaan, also zal ook de rijke in zijn wegen verwelken (vs. 10 en 11). Jakobus heeft het over armen en rijken. Geringen en

aanzienlijken. Beide leven in de gemeenschap. We kunnen zeggen in de kerk en daarbuiten. In kerk en wereld ontmoeten rijken en armen elkaar. Over hun verhouding tegenover elkaar wordt in de Schrift op onderscheiden wijze geschreven en met onderwijs. Beiden dienen te denken aan hun relatie tot de Heere en hun naaste. Nu lijkt het alsof Jakobus een nieuw onderwerp aansnijdt. Maar dat is niet zo. Waar hij op gewezen heeft, namelijk beproeving of verzoeking, daaraan mogen armen en rijken niet voorbijgaan. Het heeft beide wat te zeggen. Vandaar zijn onderwijs. Zijn aansporing tot oplettendheid. Nu was er een groep mensen die zich onder aan de sociale economische ladder bevonden. Ze hadden een karig levensbestaan. Anderen stonden boven aan de ladder. Ze waren rijk en sommigen waren zich dit ook bewust. Hun omgang en houding lieten soms veel te wensen over. De ogen en de handen waren gesloten voor de armen. Voor de nederigen. Jakobus die op de hoogte was hoe het leven zowel van armen als van rijken was, werd hierdoor gedrongen tot schrijven. Wat hij nu tot armen schrijft en waartoe hij hen oproept is toch wel merkwaardig. Althans zo kan erover gedacht worden. Toch ligt het anders. Alhoewel werkelijkheden aan Jakobus niet voorbijgaan.

Hoe het kan zijn

Wordt er gelet op het leven van de rijke en eigen armoede, dan kan er jaloezie komen. Moedeloosheid of neerslachtigheid. Zelfs afkerigheid. Psalm 73 was Jakobus zeker niet onbekend. Maar toch, wil hij, ja moet hij schrijven: Maar de broeder die nederig is roeme in zijn hoogheid (vs. 9). Het oog moet, zonder voorbij te zien wat beneden is, gericht zijn op de Heere. De Heere leeft. Hij is er en er is een relatie met Hem. Die verhouding heeft de Heere gewild. Men kan maatschappelijk en zo sociaal gezien van geen betekenis zijn, maar bij de Heere is men in hoog aanzien. De arme, de geringe is een broeder. Hij is een lid van Gods koninklijk gezin. Van dat gezin is God de Heere Vader en

Jezus Christus is de oudste Broeder. God de Vader leeft als de God van Elia en de oudste Broeder zegt: Ik ben met u al de dagen. En daarom moet er zijn de roem in de Heere. Men wordt door Hem niet vergeten. In armoede, ellende en nood mag men ook de toevlucht nemen tot de getrouwe God en Vader en tot de barmhartige Heere Jezus, Die Hogepriester is. Zo dienen de woorden van Jakobus gelezen te worden. Elke ambtsdrager die weet heeft van beproeving of verzoeking zal een brandende fakkel zijn om andere fakkel aan te steken. Zoals we lezen van Paulus. Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, de Vader der barmhartigheid en de God aller vertroosting Die ons vertroost in al onze verdrukking opdat wij zouden kunnen vertroosten degenen die in allerlei verdrukking zijn door de vertroosting met welke wijzelven van God vertroost worden, 2 Kor. 1:3 en 4. Mag een christen stof tot treuren hebben, desondanks hangt de harp niet aan de wilgen. In Zijn goedheid en trouw geeft de Heere steeds stof tot juichen en verblijden.

De houding van een rijke

Jakobus gaat aan de rijke niet voorbij. Zijn woorden hebben niet ten doel om de rijke in zijn bezit te treffen. Zeker zou dit het geval geweest zijn, wanneer zijn vermogen langs een oneerlijke weg verkregen was. De rijke moet aan zichzelf denken. Het gevaar is niet ondenkbeeldig dat hij zich op zijn bezit laat voorstaan en erin opgaat. Vandaar dat Jakobus schrijft: de rijke roeme in zijn vernedering. De kanttekenaren van de Statenvertaling wijzen op nederig van hart te zijn en zich niet verheffen

boven anderen. Gering zijn voor de Heere en zo voor de mensen is geboden. De belijdenis van Jacob mag niet onbekend zijn: Ik ben geringer dan al deze weldadigheden en al deze trouw die Gij aan Uw knecht gedaan hebt. Want ik ben met mijn staf over deze Jordaan gegaan en nu ben ik tot twee heiren geworden (Gen. 32:10). Een fabrikant kreeg bezoek. De bezoeker werd ontvangen in de kamer van de fabrikant. De bezoeker stond verbaasd. Hij zag daar wat daar stond in een zichtbare hoek van de kamer. De bezoeker moest zeggen: maar meneer, wat daar staat ontsiert uw kamer. De fabrikant zei: nee, beste vriend. Het staat op de juiste plaats. Met dat kastje ben ik begonnen. Daar ging ik mee langs de deur. Het blijft me herinneren aan het begin van mijn carrière. Trotsheid, zelfverheffing, waarin of waarmee ook, mogen het leven van een christen niet beheersen. Ook bij een ambtsdrager mag dit niet gebeuren. Want wat heeft men wat men niet heeft ontvangen? Men dient er ook van doordrongen te zijn dat alles tijdelijk bezit is. Sprekende voorbeelden gebruikt Jakobus. Gras en veldbloemen zijn beelden waarin de vergankelijkheid van het leven wordt aangewezen. Zeker, men mag genieten van alles wat de Heere gegeven heeft. Maar niet geheel los van de gemeenschap met anderen. Er staat geschreven: doet aan alle mensen wel en het meest aan de huisgenoten des geloofs. Daarbij denkend aan en levend bij eigen geestelijk welzijn. De Heere Jezus zegt wie rijk is in God. Hij of zij kent de ware kennis en de vreze des Heeren en vertrouwt op de Heere.

M.C. Tanis

De rijke moet aan zichzelf denken. Het gevaar is niet ondenkbeeldig dat hij zich op zijn bezit laat voorstaan en erin opgaat.

Bijbelstudie

JOAS - 5

2 Kronieken 24:15-19

De priester Jojada heeft grote invloed mogen uitoefenen op de jonge koning Joas. Hij heeft hem

jaren lang mogen voorgaan in de dienst des Heeren en Joas heeft dat voorbeeld gevolgd. Zodoende zijn de eerste jaren van de regering van Joas goede, gezegende jaren geweest. De vraag was echter wel: Wat zal er gaan gebeuren als

Zolang Jojada leefde en invloed op Joas uitoefende ging alles goed. Maar toen Jojada stierf veranderde alles.

Jojada er niet meer is? Zal dan blijken dat Joas uit een innerlijke overtuiging het voorbeeld van zijn voorged heeft gevolgd en dat hij ook na diens dood in zijn voetsporen blijft gaan? Is hij sterk genoeg om dan weerstand te bieden aan mensen die een andere koers voorstaan?

Die vraag wordt beantwoord als Jojada inderdaad sterft. Van die dood wordt bericht gedaan in 2 Kron. 24:15,16 en daarbij geeft de bijbelschrijver dan ook nog een paar details. Daar letten we nu eerst op.

Jojada sterft

Hij is intussen zeer oud, 130 jaar. Lange jaren heeft de Heere hem in het leven gespaard en zo kon Jojada veel doen voor het volk en voor zijn pupil Joas. Zijn sterven is daarom een heel verlies. Nee, niet voor hemzelf. Zijn sterven is voor hem enkel gewin. Maar voor het volk van Juda is het wel een heel verlies en zo ook voor Joas. Het volk heeft dat beseft. Dat blijkt wel als Jojada begraven wordt. Dan komt ook openbaar dat deze man zeer gewaardeerd is. Men eert hem. Zijn begrafenis wordt een plechtige gebeurtenis. Er hoeft niet lang over gepraat te worden want men is het snel met elkaar eens: Jojada verdient een eervolle begrafenis. Hij zal worden bijgezet in de graven der koningen. Daar hoort hij na zijn dood thuis.

Niet alleen omdat hij tijdens de minderjarigheid van Joas als regent het koninkrijk heeft bestuurd en ook niet omdat hij getrouwd is met prinses Jozabath, maar om nog een andere reden. Die reden geeft de bijbelschrijver weer in de woorden 'want hij had goed gedaan in Israël, beide aan God en Zijn huis'. Ja, zo staat het er. Is dat geen prachtig getuigenis? We zouden dit kunnen beschouwen als Jojada's grafscript. En dan niet een grafscript, alleen bedacht door mensen, maar een getuigenis van de Heere Zelf. Het volk erkent daarmee de grote waarde die Jojada heeft gehad door zijn inzet, zijn ijver, zijn voorbeeld. Maar in deze woorden bewijst de Heere dat het waar is,

dat Hij genade en eer geeft. Nu staat het in het eeuwige Woord en tot aan het eind der tijden mag ieder die dat Woord leest weten hoe de Heere over Jojada denkt. Zien we wel, dat de gedachtenis van de rechtvaardigen tot zegening zal zijn?

Hier is een mens wiens leven navolging verdient en wiens voetstappen het waard zijn om gedrukt te worden. Hier is een lichtend voorbeeld, ook voor ons vandaag. Een voorbeeld van iemand wiens leven niet tevergeefs was. Een voorbeeld ook van iemand, die het doel van zijn leven bereikt had, namelijk tot eer van de Heere leven. Hij had het afgeleerd om voor zichzelf te leven. Hij had God in het oog gekregen en Hem had hij leren bedoelen. Daarnaast ging het hem om de ware dienst des Heeren en werd hij beheerst door de vraag hoe hij die dienst zou kunnen bevorderen, mede ook met het oog op de geestelijke welstand van het volk. Jojada is een man geweest die zegen heeft mogen verspreiden.

Dat kan een mens ook alleen doen als hij zichzelf heeft leren verloochenen en als de aangeboren zelfzucht een knak gekregen heeft. Zolang we zelf nog zo belangrijk zijn en onszelf daarom in het middelpunt plaatsen betekenen we niets voor de Heere en ook niet voor een medemens. Dan behoren we ook niet bij de vreedzamen (de vredestichters), waar de Heere Jezus over spreekt in Zijn zaligsprekingen. Dan zijn we veeleer mensen die onvrede veroorzaken. Welnu, zo'n vreedzame was Jojada. Daarom kon hij tot zegen zijn. Vergeet ook niet wat hij voor Joas heeft betekend. Mede door zijn goede zorgen en die van zijn vrouw is het jonge leven van Joas gespaard gebleven. Toen Joas nog te jong was om zelf te regeren was Jojada zijn raadgever. Hij gaf ook hem het goede voorbeeld. Hij werkte ook van harte met Joas mee in de zaak van de reiniging van de tempel en de herstelling van de godsdienst. Hij zocht hem bovendien te beschermen tegen verkeerde invloeden, die hij wel heeft zien loeren op Joas. Ja, Joas heeft heel veel aan hem te danken

gehad. Hij zal het er dan ook van harte mee eens geweest zijn dat Jojada op deze eervolle manier begraven werd. Maar of het bij hem nu ook echt een zaak van het hart was geworden? Of hij de werkelijke waarde van Jojada heeft gezien?

Verleiders grijpen hun kans

Hoe gaat het na de dood van Jojada? Eigenlijk is het al gezegd. Toen de schrijver van Koningen een algemene typering gaf van het leven van Joas, schreef hij: 'Joas deed wat recht was in de ogen des Heeren, al zijn dagen in welke de priester Jojada hem onderwees'. Het verslag van de schrijver van Kronieken is bijna gelijkkluidend: 'Joas deed wat recht was in de ogen des Heeren al de dagen van de priester Jojada'. Het mooie dat van Joas verteld kon worden werd dus gevolgd door een 'maar'. Zolang Jojada leefde en invloed op Joas uitoefende ging alles goed. Maar toen Jojada stierf veranderde alles.

Daar komen ze, de vorsten van Juda. Met alle vormen van beleefdheid en onderdanigheid. Ze buigen zich voor de koning neer. Ze gedragen zich tegenover Joas net zoals een mens zich in Gods huis gedraagt tegenover de Heere. Met dat buigen willen ze hun respect en eerbied tot uitdrukking brengen. Het lijkt zelfs wel op aanbidding. Waarom doen ze dat? Zijn ze echt zo diep onder de indruk van hun koning? Hebben ze echt zoveel respect voor hem? Of is het geveinsd?

Natuurlijk komen ze niet zonder bedoeling en die bedoeling is niet Joas troosten over het verlies van Jojada. Dat die man dood is interesseert hen weinig. Op die dood hebben ze eigenlijk gewacht. De invloed die Jojada op de koning had was hun al lange tijd een doorn in het oog. Nee, om het heengaan van de priester zullen ze geen traan laten. Zijn dood is voor hen veelmeer een gelegenheid om nu een poging te gaan doen om de dingen te veranderen. Maar dat moeten ze voorzichtig aanleggen. Vandaar dit voorgewende huldebetoon, waar ze in feite niet veel van

menen. Maar Joas moet onder de indruk komen. Ze zoeken zijn trots en hoogmoed te strelen in de hoop dat Joas zo des te gereder naar hen zal luisteren en hen hun zin geven.

Waar gaat het hen dan om? Om koersverandering. Tot nog toe ging alles naar hun mening veel te strikt. Er moet meer ruimte komen voor andere godsdienstige opvattingen dan die van Jojada. De koning heeft veel te veel aan de leiband van die oude priester gelopen. Daardoor was alles naar hun mening veel te benauwd in Juda. Waarom zou er geen plaats mogen zijn voor andere godsdiensten? Waarom zou men alleen de Heere mogen dienen en niet Baäl? Dat is de zaak die ze Joas willen voorleggen nu ze er eindelijk de gelegenheid voor hebben. Toen Jojada er nog was hoefden ze hier-

mee niet bij Joas aan te komen, maar nu liggen de dingen anders, zo hopen ze.

Hebben ze het vermoeden dat de koning voor hun ideeën open zal staan? Waarschijnlijk wel. Ze zullen met grote nauwkeurigheid op Joas hebben gelet en af en toe dingen hebben gezien die hen deden vermoeden dat Joas het ook allemaal wel een beetje anders zou willen. Hij deed wel altijd wat Jojada hem aanraadde, maar niet altijd van harte.

Nu, ze hebben zich niet vergist. Zodra ze bij de koning een ballonnetje oplaten merken ze dat hij naar hen luistert. Hij wijst hen niet subiet af. Hij blijkt beinvloedbaar te zijn. Als ze het maar voorzichtig aanpakken dan is Joas te manipuleren. Het blijkt dat hij ook wel van de knellende banden van Jojada bevrijd wil zijn. Met

een enkel woord vertelt de bijbelschrijver het. 'Toen hoorde de koning naar hen'. Blijkbaar gaat het daarna ook nog erg snel. Ineens kan er heel veel. Het huis des Heeren wordt verlaten. Baäl wordt gediend. Ook Astarte en dat gaat gepaard met allerlei zondige en verderfelijke praktijken. Al het goede wat in de eerste periode van de regering van Joas tot stand gekomen was, wordt ongedaan gemaakt. De hovelingen hebben succes en krijgen hun zin. Sneller nog dan ze hadden durven denken. Er zal nu een andere wind gaan waaien en mensen die wat meer ruimte wilden voor hun godsdienstige gevoelens kunnen nu ruimer adem halen.

P. den Butter

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier [37]

"Eerstelijk dat wij ganselijk in onze harten vertrouwen dat onze Heere Jezus Christus (naar luid der beloften die aan de voorvaderen in het Oude Testament van het begin afgeschied zijn) van de Vader in deze wereld gezonden is, ons vlees en bloed heeft aangenomen..."

Het Heilig Avondmaal is door de Heere Jezus ingesteld met het oog op het gedenken. *"Doet dat tot Mijn gedachtenis..."* Hoe dan?, zouden we kunnen vragen. Wel, aldus het formulier, *"... aldus zullen wij Hem daarbij gedenken..."* En dan volgt de inhoud van die gedachtenis. De eerste zin die nu volgt, is wat u hierboven lezen kunt: *"Eerstelijk..., etc."*

Bezield

Het is bekend dat Caspar Olevianus bij het samenstellen van ons avondmaalsformulier geput heeft uit andere bronnen. Met name van Calvijn heeft hij veel zinsneden overgenomen. Dat pasten schrijvers van vroeger veel meer toe dan tegenwoordig is toegestaan. Van plagiaat had men nog niet gehoord. Zelfs zonder bron-

vermelding schreef men hele gedeelten uit de geschriften van anderen over. Bekend is dat iemand als Willem Teellinck in diverse van zijn geschriften veel heeft overgenomen van Thomas à Kempis, nota bene een man van voor de Reformatie. Wel, zo is ook ons avondmaalsformulier een compilatie van allerlei aan anderen ontleende fragmenten. Ik noemde de naam van Calvijn al. Ook het formulier van de Londense vluchtelingengemeente heeft hij naast zijn eigen concept gelegd en daaruit overgenomen. Alleen – voor het gedeelte dat we nu gaan lezen geldt dat niet; het gedeelte waarin hij onder woorden brengt wat de inhoud van het gedenken bij het Avondmaal is. Voor mijzelf is het 't diepste en meest ontroerende deel van ons formulier. Het zou wel eens waar kunnen zijn wat B. Wielinga schrijft in zijn bekende boek over dit formulier: "Het zal moeilijk vallen één geschrift van de mannen der reformatie aan te wijzen, waarin zo bezield en klaar en gedetailleerd het lijden van Christus als een borgtochtelijk en absoluut plaatsvervangend lijden wordt gekenschetst als hier."

Hier gaat Olevianus dus schrijven over zijn Borg en Zaligmaker. Over Hem, God uit God en Licht uit Licht, die mens werd en voor zondaren naar de aarde kwam. Die Zich vernederde vanaf de kribbe tot aan het kruis, Zijn bloed stortte en Zijn leven gaf. Die dat vrijwillig en borgtochtelijk deed: *"Ik voor u..."* Als de opsteller daarover schrijft, horen we en voelen we in zijn bewogen woorden de snaren van zijn ziel trillen. En ongetwijfeld: in de eeuwen na hem zullen veler zielensnaren hebben meegetrild bij het lezen en horen van deze zelfde woorden. Het is het opmerken waard. Het godvruchtige gedenken richt zich dus op feiten, heilsfeiten. Niet allereerst op gevoelige ervaringen en ondervonden zegeningen. Nee, de overdenking weet van dingen geheel buiten zichzelf. De gelovige aan het Avondmaal richt zijn oog niet naar binnen, maar naar buiten. Maar tegelijkertijd blijkt dat zó'n geestelijke en bevindelijke aangelegenheid te zijn dat de ermee gepaard gaande ontroering maar nauwelijks bedwongen kan worden. Ontroering vanwege verwondering en aanbidding. *"Hij*

Het is het opmerken waard. Het godvruchtige gedenken richt zich dus op feiten, heilsfeiten.

Ze spraken en dachten vanuit God. Dat is ook de ware theologie. Die zoekt te denken vanuit God en gericht op God.

voor mij, daar ik anders de eeuwige dood zou moeten sterven..." Daarmee is het geheim van de godvruchtige avondmaalsgang gegeven.

Wonder van de Vader

Olevianus begint met het eerste heilsfeit, de komst van de Heere Jezus in het vlees. Zijn ontvan-genis door de maagd Maria en Zijn geboorte in de kribbe van Bethlehem. Toch omschrijft ons formulier het anders. Opnieuw blijkt hoe door en door theologisch onze vadersen dachten. Ik bedoel daarmee, dat ze in hun verwoording en overdenking van deze heilswonderen geheel op God waren gericht. Het gaat niet al-lereerst om de vrome beleving van mijzelf, maar het gaat om de gena-dige toewending. De toewending van de eeuwige en heilige God tot zondige en verloren mensenkinde-ren. Ze spraken en dachten vanuit God. Dat is ook de ware theologie. Die zoekt te denken vanuit God en gericht op God.

Zo ook hier. Luister maar: *"... dat onze Heere Jezus Christus (...) van de Vader in deze wereld gezonden is, ons vlees en bloed heeft aangenomen..."* Hier wordt het wonder van kerst op twee manieren omschreven: zo-wel als een daad van God de Vader ("gezonden") als van God de Zoon ("aangenomen"). Het kerstfeit is in de hemel begonnen. In het hart van God. Van Hem die deze verlo-ren wereld zo heeft liefgehad, dat Hij Zijn Zoon - Zijn enige, Zijn ge-liefde - weggezonden heeft. Opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verloren zou gaan, maar eeuwig leven zou hebben. De Heere had de van Hem afgefallen mensenwe-reld niet over voor het verderf. Hij heeft een weg gezocht (en gevon-den) opdat met behoud van Zijn goddelijke deugden barmhartig-heid zou kunnen worden bewezen aan mensenkinderen. De beslis-singen die ten grondslag liggen aan het behoud van zondaren, zijn in de eeuwigheid genomen. Ik denk aan die indrukwekkende episode uit Bunyans boek *De Hei-lige Oorlog*. Als de stad Mensenziel vrijwillig de poorten voor Diabo-lus heeft opengezet en zich aan de vijand van haar Koning El-Sjaddai heeft overgeleverd, komt er bewe-

ging in de hemel. Niet alleen bre-ken de engelen uit in weeklacht en gejammer vanwege de diepe val van Mensenziel, maar we zien ook dat de Koning van Zijn troon op-staan. Zijn Zoon Immanuël volgt Hem. Samen begeven ze zich naar de geheime raadkamer. En daar wordt het van eeuwigheid geno-men besluit bevestigd dat Prins Immanuël door Zijn Vader naar de verloren stad zal worden ge-zonden. En deze bewilligt daarin. De wil van Zijn Vader is Hem tot een wet. *"... van de Vader in de wereld gezonden..."* Onze Dordtse Leerre-gels noemen het bericht van deze zending *"deze zeer blijde boodschap"*, waarvan de Vader *"goedertierenlijk verkondigers"* zendt.

Dat Gods kerk zalig wordt, is al-leen te danken aan een goddelijk initiatief. *"Ik heb u lief gehad met een eeuwige liefde..."*, betuigt de Heere Zijn volk door de mond van Jere-mia. Dat blijkt niet alleen in het toepassende werk van de Heilige Geest en evenmin slechts in het verlosserswerk van Christus, maar ook daarin dat er een goddelijke bereidwilligheid was en een daad-werkelijke uitvoering van de zen-ding van de Zoon van God naar deze aarde. *"God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende..."* Al in de eeuwigheid had de hei-lige God mij op het oog, mag de kerk des Heeren weten. En in de volheid van de tijd zond Hij Zijn Zoon met het oog op mijn zalig-heid, zo mag haar overdenking zijn. Wel, zegt Olevianus, bepaal aan de Dis des verbonds uw ge-dachten op dit grote wonder. *"...van de Vader in de wereld gezon-den..."*

Wonder van de Zoon

Maar direct daarop laat de schrij-ver van het formulier volgen: *"... ons vlees en ons bloed heeft aange-nomen..."* Er is niet alleen sprake van de overgave van de Zoon door de Vader, maar ook van de Zelfovergave van de Zoon. Hij die God was en immer God zou zijn, is mens geworden om im-mer mens te zijn. Een mens van vlees en bloed. *"Geworden uit een vrouw, geworden onder de wet."* Hij die in de gestalte van God was,

heeft Zichzelf ontledigd en heeft het kleed van Zijn heerlijkheid afgelegd. Hij heeft de gestalte van een dienstknecht aangenomen en is aan de mensen gelijk gewor-den. Hij heeft Zichzelf vernederd en is gehoorzaam geworden tot de dood, ja tot de dood van het kruis. Om voor de zonden van de Zijnen te kunnen betalen, moest Hij een echt mens zijn. Te zeggen met onze Heidelbergse: *"Omdat de rechtvaardigheid Gods vorderde dat de menselijke natuur die gezondigd had voor de zonde betaalde"* (zondag 6).

"Geboren uit de maagd Maria", zo belijdt de kerk der eeuwen. Ons vlees en bloed aangenomen. Zou dat geen liefde zijn? Dat is eeu-wige onpeilbare liefde. *"Heer' Jesu, God en mense, die aanvaard hebt deze staat"*, aldus een middeleeuws vers in verwondering. In de menswor-ding van de Heere Jezus is vrije genade neergedaald uit de hemel. De wolken scheurden om Hem doortocht te geven en de engelen zongen van het welbehagen van de grote God. Toen Hij geboren was, verheugden herders en wijzen zich om zulk een grote Gave. *"Dit is een Evangelie, een zuiver Evangelie! Dit is een blijde boodschap, de vrije genade roept een Jezus uit. O, wat een eeuwige dankbaarheid zijn wij schuldig aan de eeuwige God. Indien er geen Jezus was geweest (om zo te spreken), hadden wij nooit enig deel met God kunnen heb-ben. O, hoe moeten wij met de engelen zeggen: ere zij God! Geloofd zij God om Jezus Christus!"* (Is. Ambrosius). De pen van de apostel Paulus zal gebeefd hebben toen hij het in ver-wondering schreef aan zijn geeste-lijke zoon Timotheüs: *"Buiten alle twijfel: de verborgenheid der godzalig-heid is groot: God is geopenbaard in het vlees..."* Deze zelfde verwondering zal het deel zijn van de godzalige Avondmaalganger. *"Hij heeft mijn vlees en mijn bloed aangenomen..."* Opdat ik Zijn Geest en Zijn heilig-heid deelachtig zou zijn. Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave."

J.M.J. Kieviet

Kinderen

Op twee plaatsen trof ik een artikel aan over de plaats die onze kinderen innemen in de erediensten. Zowel in de Waarheidsvriend (Hoezo, kindernevendiensten?) werd erover geschreven als ook in een ingezonden stuk in het RD. In het laatst genoemde artikel werd een pleidooi gevoerd voor een vorm van kindernevendienst voor de jongste kinderen. Het stuk werd ingezonden door de stichting Samen leren geloven.

Kinderen nemen in onze diensten een belangrijke plaats in. Daarom geef ik graag aandacht aan dit onderwerp. Ik bepaal me vooral tot het opiniestuk in het RD. Het ingezonden stuk vraagt om kritische kanttekeningen. Het stuk was een reactie op een artikel over de terugloop van de zondagschool. Een verschijnsel dat ik jaren geleden al waarnam in één van mijn vorige gemeenten. Ouders denken dat het kerkbezoek, in combinatie met een zondagschool, de kinderen te veel belast. Ik ga daar nu aan voorbij; het is een onderwerp apart. Fieke Bij nagte (schrijfster van het bedoelde stuk) poneert dat in behoudende gemeenten ook een vorm van kindernevendienst voorkomt. Het is mij niet bekend dat dit zo is. Ik denk dat zij zich vergist. In de gemeenten die ik 's zondags mag dienen, komt het niet voor. In sommige gemeenten komt het wel voor, dat de zondagschool tijdens de kerkdienst wordt gehouden. Men zou kunnen menen dat dit minder bezwaren oproept, wat ik overigens betwijfel. Er zijn gemeenten waar 's zondags kinderen onder de tien jaar nauwelijks de kerkdienst bezoeken. Vanwege de zondagschool onder de dienst. Een ernstig bezwaar tegen de bedoeling van het artikel is dat de indruk wordt gewekt dat een kerkdienst voor kinderen een loodzware en belastende gebeurtenis is. Nu is die gedachte niet vreemd; u hoort het allerwegen. In mijn vorige artikel heb ik de woorden van Prof. Verboom aangehaald. Hij noemde bijvoorbeeld de wens van sommige hoorders om "sim-

pel" te preken. Veel ouderen geven aan de preken niet goed te kunnen volgen. Als zij dat al zeggen, hoe zal het dan in hun optiek zijn met kinderen? Ik zelf heb ervaren dat kinderen van vier of vijf jaar soms al verrassend veel kunnen meenemen van een preek. De lezers moeten dit zelf ook eens nagaan; ik vermoed trouwens, dat u dat ook al lang gedaan hebt. Het is dus niet zo, dat kinderen eerst een bepaalde training moeten ontvangen alvorens zij de kerkdiensten bijwonen. Een kind vind het daarbij prachtig, als het mee mag naar de "grottemensenkerk".

Onze kinderen vormen een wezenlijk deel van de gemeente. Daarom zal de voorganger hen betrekken bij de preek. Er zijn predikanten die bekend staan om het feit dat hun prediking "kindvriendelijk" is. Begrijpen de kinderen er iets van, dan zal dat gunstig werken op heel de gemeente. Het is niet moeilijk om in de preek speciaal iets te zeggen tot de kinderen. Er zijn in iedere tekst aanknopingspunten voor deze doelgroep. Het is niet nodig om de gemeente op te splitsen in allerlei subgroepen. Dat deed Josafat ook niet toen er dringende aanleiding was om de Heere te zoeken vanwege de strijd tegen de Moabieten; "en gans Juda stond voor het aangezicht des Heeren, ook hun kinderkens, hun vrouwen en hun zonen" (2 Kron. 20:13). Hebben die kleintjes begrepen wat er aan de hand was? Ik denk dat de kinderen die deze bijeenkomst hebben meegemaakt, dit later zich nog goed konden herinneren. Ze hebben de diepe indrukken daarvan nooit meer

verloren. Ze hoorden erbij! In Joël 2:16 leest u: "Verzamelt het volk, heiligt de gemeente, vergadert de oudsten, verzamelt de kinderkens, en die de borsten zuigen; de bruidegom ga uit zijn binnenkamer, en de bruid uit haar slaapkamer". In oorlogstijd zouden we onze kinderen zeker niet achterlaten als we naar de schuilkelders moesten vluchten. Ook al kunnen ze nog niet lopen, we zouden hen dragen om hen te redden. In Lukas 2 nemen Jozef en Maria hun zoon Jezus mee naar de tempel. Op 12-jarige leeftijd werd Hij zoon der wet. Dat werden de kinderen al op vrij jonge leeftijd. Ze moesten op die leeftijd dus al heel veel weten van de gebruiken van de tempel en de inhoud van de Thora. Dat kan ook niet anders, want ze moesten thuis al van kindsbeen af onderwezen worden in het Woord van God. "En gij zult ze uw kinderen inscherpen, en daarvan spreken, als gij in uw huis zit, en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt, en als gij opstaat" (Deut. 6:7). Hiermee houdt verband dat kinderen in de dagen van de Reformatie soms al belijdenis deden op een leeftijd van ongeveer 13 of 14 jaar. Dat betekent dat zij al een flinke dosis kennis hadden vergaard over de geloofsleer. Denk er ook aan dat ons Heidelbergse leerboek bedoeld was voor de jongste schooljeugd. Hier hebben we ook aanwijzingen voor de huisgodsdienst. We hebben het feitelijk niet alleen over de vraag of onze kinderen meegaan naar de kerk, maar het gaat er ook om of we hen thuis onderwijzen in de wegen van de Heere. Heel het Spreukenboek is daar vol van. Begrijpen kinderen sommige dingen niet dan is het de Bijbelse lijn dat zij thuis hun ouders vragen en zodoende is er plaats voor en behoefte aan nader onderwijs (Joz. 4:21-24). Zo had ook Timotheus thuis onderwijs ontvangen van zijn moeder en grootmoeder, blijkens het woord van Paulus:

In sommige gemeenten komt het wel voor, dat de zondagschool tijdens de kerkdienst wordt gehouden.

De kinderdoop is eigenlijk al aanleiding genoeg dat de kinderen zo vroeg mogelijk hun plaats zullen innemen temidden van de andere leden van de gemeente.

“En dat gij van kinds af de heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof, hetwelk in Christus Jezus is” 2 Tim.3:15).

Bedenk dat Timotheus de Schriften geweten heeft; dat kan nauwelijks iets anders betekenen dan dat hij juist in zijn vroegste dagen bekend werd gemaakt met Gods Woord. Met dat doel heeft ook de Heere Jezus kinderen omhelsd en met hen gesproken. Het zou niet moeilijk zijn meer plaatsen te vinden in Gods Woord, die wijzen op de plaats van de kinderen in het midden van de gemeente. Als onze kinderen de belofte toekomen, dan moeten zij ook weten wat die beloften zijn. De kinderdoop is eigenlijk al aanleiding genoeg dat de kinderen zo vroeg mogelijk hun plaats zullen innemen temidden van de andere leden van de gemeente.

Van verschillende kanten staat de kerkdienst onder druk. Enerzijds door het beleggen van allerlei activiteiten voor kinderen en andere groepen, waardoor krachten aan de gewone diensten worden onttrokken. Anderzijds doordat de prediking zelf al maar door versimpelt, waarop eveneens in het vorige artikel werd gewezen.

U kunt zeggen dat ook een kindernevendienst de kinderen bedoelt te betrekken bij het Woord van God. Men zal dat zeker bedoelen, maar de eenheid van de gemeente wordt verbroken door allerlei speciale diensten. Er zijn tegenwoordig themadiensten, gezinsdiensten, jeugddiensten, enz. Op deze wijze worden de leden van de gemeente onderling van elkaar vervreemd. Iedere kerkdienst is een jeugddienst en in iedere kerkdienst is er plaats voor de kinderen.

Laten we dus onze kinderen erbij houden als het gaat om Gods Woord. Ik noem in dit verband kindersterfbedden. Als u daarover wel eens iets gelezen hebt weet u hoe diep de kennis van jonge kinderen kan strekken inzake de geestelijke en eeuwige dingen. We zouden liever horen dat kinderen niets begrijpen van de spelletjes op internet of van de

termen van het voetbalveld. Dat is toch nog meer geheimtaal dan de kanseltaal? We weten echter allen dat men de sporttermen snel aanleert. Omdat deze dingen hen en vaak ook hun ouders interesseren. Waar komt de klacht toch vandaan dat kleine en grote mensen niets begrijpen van de verkondiging van Gods Woord? Het zou best kunnen zijn dat de moeiten soms nog meer bij de ouders liggen dan bij de kinderen zelf. Ik besluit met te zeggen dat het opiniestuk uit de krant een verkeerde voorstelling van zaken heeft gegeven. In werkelijk behoudende gemeenten (die daardoor overigens niets meer of beter zijn dan andere) worden deze experimentele diensten nog niet gehouden. En voorzover ik het in wat modernere gemeenten zelf wel eens heb meegemaakt, wordt een dienst behoorlijk verstoord door het wegtrekken en terugkomen van de kinderen. Wie goed nadenkt, zal zijn toevlucht niet willen nemen tot deze vervlakkende vormen van kerkzijn. Een artikel in de vorm van een proefballon als voornoemd kan ons ook liever maar bespaard blijven.

Begin vroeg met uw kinderen te onderwijzen. Goed schoolonderwijs is trouwens ook van het

allergrootste belang. Neem uw kinderen zo vroeg mogelijk mee naar de kerk. Naar gewoonte, dan varen de kinderen daar wel bij, juist omdat het een gewoonte is. “En hoewel onze kinderen deze dingen niet verstaan....”. Dat werd reeds gezegd bij het doopvont. Desondanks mogen we hen van de doop niet uitsluiten. En natuurlijk ook niet van de hoorbare prediking. Er is noodzaak. Ze zijn immers in zonden ontvangen en geboren en aan allerhande ellende, zelfs aan de verdoemenis onderworpen. Geloofden we dat maar meer. Dan zouden we ook meer rijkdom zien in het feit, dat zij in Christus geheiligd zijn en als lidmaten van Zijn gemeente behoren gedoopt te zijn. Als lidmaten van Zijn gemeente. Dat heeft gevolger voor hun kerkbezoek. Ook voor de preek, die gericht moet zijn op heel de gemeente, ook op onze kinderen dus.

Eens zullen wij allen staan voor de troon, die beschreven wordt in Openbaringen 20. Johannes zag hen: de kleinen en de groten. Gelukkig de kinderen die hier gesteld worden met de gemeente voor de troon der genade en horen mogen van de Zaligmaker der wereld.

P. Roos

Bewaar het Panddag

Urk 2010

Op onze Bewaar het Panddag van 18 september kijken velen met genoegen en dankbaarheid terug. Ook vanwege de goede en verblijdende opkomst, maar meer nog vanwege het gehoorde en in de wandelgangen besprokene. De Heere heeft ons in Zijn goedheid een gezegende dag geschonken. Aan deze dagen is behoefte, zo blijkt wel. De bijkomende dingen maken de dag ook mooi en gezellig, zoals de boekentafel, de oppas op de kleintjes, de gastvrijheid van de koster, de heerlijke vis en het mooie orgelspel ter begeleiding

van de oude psalmen van David. En al was het weer niet zo fraai als het wel eens geweest is op onze dagen op Urk, toch maakte menigeen gebruik van de pauze en aan het eind van de dag om een kijkje op Urk te nemen. Al enige keren hebben we op onze Panddag gebruik gemaakt van een thema, waar alle sprekers van uitgingen. Deze werkwijze wordt bijzonder gewaardeerd en wij als bestuur waarderen die reacties weer. Het was ds. van Zonneveld die op een bestuursvergadering voorstelde om Handelingen 2:42

als uitgangspunt te nemen en aldus is geschiedt! Ds. van Zonneveld kon zelf niet aanwezig zijn en dat was eveneens het geval met ds. M. Vlietstra. Het is jammer als we bekende gezichten van ouderen, ook van onze oudere predikanten gaan missen. We weten dat ze met ons meeleven en daarom is er voor hen ook aandacht geweest in onze gebeden.

Velen weten met mij dat het luisteren naar zes toespraken met zes verschillende thema's best wel veel was op onze vroegere dagen. Een mens moet het allemaal ook maar kunnen verwerken. Vier sprekers, twee in de morgen en twee in de middag is genoeg. De vier sprekers van onze ontmoetingsdag namen hun uitgangspunt in bovengenoemde tekst, waar we lezen: "En zij waren volhardende in de leer der apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden.

Om half 11 opende ds. C.P. de Boer van Werkendam de morgensamenkomst, We zongen Psalm 122 de verzen 1 en 3, we vroegen om Gods zegen en een gedeelte uit Handelingen 2 werd gelezen. Ds. de Boer sprak over "Volharden in de leer".

De leer is voor velen een vies woord geworden. Men meent dat we niet zo leerstellig moeten zijn, maar meer praktisch. Echt iets voor deze tijd, waar men bij allerlei dingen een goed gevoel moet hebben. Maar het Woord

En God zelf maakt onderscheid; we spreken niet alleen van het Woord, maar ook van de leer naar het Woord. Een verwijzing naar onze belijdenisgeschriften wordt wel eens afgedaan met: ja, dat is door mensen geschreven. Wij houden ons liever aan het Woord! Ds. de Boer zei dat het Woord juist spreekt over de leer. En niet alleen in onze dagtekst. Lukas, de auteur van het boek Handelingen, trekt lijnen naar de leer, de leer van Christus. Na de Bergrede ontzetten de mensen zich over Zijn leer. De leer heeft twee gezichten, naar binnen en naar buiten. De uitleg van Schriften was bijvoorbeeld bij de schriftgeleerden anders, al hanteerden ze dezelfde bijbel als de Heere Jezus. In de gemeente der

Galaten hadden ze allen dezelfde bijbel, maar er waren er toch die een andere leer leerden. Zo kwam er scheiding.

Maar de leer, en dat is de andere kant, verbindt ook, naar binnen toe. Dat zien we in de eerste pinkstergemeente te Jeruzalem. De gemeente volhardde in de leer, de leer van de apostelen. Maar dat is niets anders dan de leer die zij van Christus hebben geleerd en die ze in Zijn Naam moesten doorgeven. Wie u hoort, hoort Mij, sprak Jezus. Het gaat in de leer dus om wat Jezus leerde, en wat Hij leerde aangaande Zichzelf. Wie de leer uit de gemeente haalt, haalt Hem Zelf er uit! Wat de inhoud van de leer betreft verwees de spreker naar Hebreë 6 vanaf vers 1. Erg is het als de belijdenis, die toch naar Gods Woord is, wordt losgelaten, dikwijls onder invloed van evangelische bewegingen. Men heeft in die kringen wel een punt als men wijst op de verdeeldheid die de verdediging van de leer heeft gebracht: hete hoofden en koude harten. Wat bijeen hoort, wordt uiteengescheurd.

In Jeruzalem vinden we een volharden in de leer. Men kende wat de Emmausgangers kenden: brandende harten door het onderwijs van Christus. Volharding is nodig vanwege de vijanden, die het vuur zoeken te blussen. De duivel en de hel zijn in rep en roer als harten van zondaren gaan branden. Dat vuur moet uit! Brandt ons hart wel, zo was de terechte vraag, of is het bij ons ook kil geworden?

De leer is gericht op de wereld en de toekomst. Door de verkondiging van de leer werden er overal gemeenten gesticht, kwam Paulus voor keizer Nero te staan. Het kennen van de leer met een brandend hart doet verlangen naar de toekomst, waar het geloof zal overgaan in aanschouwen.

Ds. de Boer liet zingen Psalm 86 de verzen 3 en 6. Dat was tevens de collectezang. En daarna sprak ds. L.W. van der Meij uit Dierbergen over het aspect van de volharding in de gemeenschap. Waar de leer wordt omhelsd is ook de gemeenschap er heiligen. God stuurt op een gemeente, een gemeenschap, de kerk aan.

Men werd geen kluizenaar, maar men zocht elkaar. De eerste christengemeente werd geen geheim genootschap, maar een hechte familie, gunnend, ook naar buiten toe! In de gemeente heerste de liefde, want daar moeten we aan denken als onze tekst spreekt van gemeenschap. Ze deelden alles met elkaar en droegen elkanders lasten. En dat alles niet in een wereldse zin, maar als vrucht van het kennen van de leer, toegepast in het hart! De val van de mens bracht de mens in het isolement en heeft hem een individualist gemaakt. Dat zie je ook in de kerk als er gesproken wordt over: mijn bekering, mijn kerk. Voor de volharding in de gemeenschap met elkander is gebed nodig, namelijk ook om elkaar te leren verdragen. Wat erg als er tussen broeders (Paulus en Barnabas) een verbittering ontstaat. Hier zijn het ook weer de kleine vossen die de wijngaard verderven.

Die gemeenschapszin die in de liefde van Christus is geworteld hebben we ook vandaag zo nodig. Staan we in het leven als een die dient? Als we voor kerk gehouden willen worden moeten we ook vandaag nog de lijnen aanhouden van Handelingen 2:42. Het zoeken van de gemeenschap komt uit in een naarstig opgaan naar Gods huis en het Woord des Heeren onderzoeken. Ook de grote reformator Maarten Luther streed tegen het naamchristendom en bemoedigde de samenkomst van de gemeente en de openbaring van de zichtbare kerk. Het is altijd een verleiding je terug te trekken in een ecclesiola, een klein, eigen kerkje, binnen het geheel van de ecclesia, de kerk. We zijn allen zondaren en hebben onze tekorten. Er is geen ware gemeenschap zonder Christus, zonder Woordverkondiging, zonder de Heilige Geest.

Aan die ware gemeenschap gaat wat vooraf, namelijk het getrokken worden uit ons eertijds, uit onze doodstaat, uit ons individualisme en eigenliefde, uit het leven zonder God en Christus.

Het is door Gods werk dat er gemeenschap der heiligen komt. De volharding der heiligen kent het geheim van de trouw van God. Hij

*Het is jammer
als we bekende
gezichten
van ouderen,
ook van
onze oudere
predikanten
gaan missen.
We weten dat
ze met ons
meeleven en
daarom is er
voor hen ook
aandacht
geweest in
onze gebeden.*

zoekt de gemeenschap met zondaren. Opdat Zijn huis vol worde en er een eeuwige en ongestoorde gemeenschap zal zijn tussen de Heere en Zijn volk en alle kinderen van God onderling! Na het zingen van Psalm 36 de verzen 2 en 3 sloot ds. van der Meij met dankgebed en vroeg hij Gods zegen over de maaltijd. Ds. van der Meij was niet alleen geko-

men. Velen uit Driebergen waren meegekomen naar Urk, gezellig samen met de bus. Vroeger zagen we wel meer bussen rijden naar de Panddag. Driebergen heeft ons een goed voorbeeld gegeven! (wordt vervolgd)

K. Hoefnagel

“Uw Godsgemis te bewenen is zoeter, dan in verstrooiing afleiding te zoeken.

G. Wisse,
De droefheid naar God

Boekbesprekingen

Ds. P. Blok, Getuigenis der waarheid, gebonden 201 blz., € 12,95, Uitgave Gereformeerde Bijbelstichting, ISBN 978-90-72186-56-0.

De in dit boek opgenomen meditaties van bestuursleden en oud- bestuursleden van de Gereformeerde Bijbelstichting zijn eerder verschenen in het blad van de Gereformeerde Bijbelstichting “StandVastig” waarvan nu de 45e jaargang aan het verschijnen is. Elke week kan een meditatie worden gelezen, want er zijn er 52 opgenomen. Bij de samenstelling is rekening gehouden met de gang van het kerkelijke jaar. Uiteraard zijn ook meditaties van Christelijke Gereformeerde predikanten die deel uitmaken of uitgemaakt hebben van het bestuur opgenomen: ds. M. Baan, ds. P. Beekhuis, ds. A. van Heteren, ds. K. Hoefnagel en ds. H. van Leeuwen. Voor weinig geld wordt in dit boek veel geboden.

Bij de Gereformeerde Bijbelstichting zijn twee nieuwe boekjes voor de kinderen verschenen.

Het eerste boekje heeft als titel “Een huis voor Samuël”, door Leidy Molenaar-de Jager, gebonden, 60 blz., € 5,95, ISBN 978-90-72186-57-7. Het gaat over een jongetje dat met zijn ouders moest vluchten uit het land waar hij woonde en nu in Nederland is terechtgekomen. Het tweede boekje is een nieuw deeltje uit de Jef- serie getiteld “Het komt goed, Jef”, door Geesje Vogelaar-van Mourik, gebonden, 98 blz., € 6,25, ISBN 978-90-72186-58-4. Ook deze boekjes zullen hun weg wel weer vinden onder de kinderen.

Ing. E. Versteeg en G. van der Zwaan, Zijn Naam ter eer, Schetsen uit het leven van ds. J.P. Verkade (1921-2008), gebonden, 269 blz., € 19,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-0811-7.

Het keurig uitgevoerde boek met veel foto's bevat een beschrijving van het leven van ds. J.P. Verkade, die de hervormde gemeenten van Gameren, Nieuwe Tonge, Montfoort en Elspeet heeft gediend. Ds. Verkade heeft over zijn eigen leven bijna niets geschreven. Er is geput uit het laatste interview dat ds. Verkade gaf waarin hij de hoofdzaken uit zijn leven en werk tekende. Ds. Verkade wilde dat het boek de titel zou dragen: ‘Zijn Naam ter eer.’ Op blz. 16 wordt een bekende uitspraak van ds. Verkade geciteerd: “De waarheid is zo diep dat zij geen enkele geleerde behoeft te vervelen en tegelijkertijd zo eenvoudig dat een kind haar kan begrijpen.” In zijn prediking drong ds. Verkade aan op beleving van het vreemdelingschap. Voor in het boek is een ets van Rembrandt opgenomen over de terugkeer van de verloren zoon. Ds. Verkade vond de gelijkenis van de verloren zoon belangrijk voor prediking en pastoraat. De waarachtige bekering wordt hierin getekend: inkeer, afkeer en terugkeer. Naast de levensbeschrijving zijn drie preken van ds. Verkade opgenomen. Een preek over Matth. 13:44 ‘De schat in de akker’, een preek over Lukas 13:1-5 ‘De oordelen Gods’ ter nagedachtenis van de watersnoodramp van 1953 en een preek over 1 Koningen 10:1-3 over de koningin van Scheba. Het inhoudsvolle

boek bevat ook een verslag van de begrafenis en de rouwdienst. Tenslotte geven we een citaat uit het slot van de preek over Matth. 13:44 “Een schuldige, verloren zondaar heeft een geschenken Zaligmaker nodig. O, aan zo'n mens, bij wie alles schuld geworden is en die met die schuld bij God terecht komt, schenkt God Zijn Zoon. Zo krijgt hij deel aan deze schat. Welk een onschatbare waarde heeft Gods genade! Deze richt de nederige op uit het stof, verleent toegang tot de troon der genade, schenkt het geloof dat verenigt met de Heere en werkt de gemeenschap der heiligen. Met Christus' zoen- en kruisverdiensten voldoet de begenadigde zondaar aan Gods gerechtigheid en kan hij God in vrede ontmoeten. Ja waarlijk, God is Israël goed.”

Weet Magazine is een tweemaandelijks populair wetenschappelijk tijdschrift voor jongvolwassenen voor wie de Bijbel een centrale rol heeft in het leven. De redactie bespreekt de interessantste feiten uit de wetenschap, natuur en techniek vanuit een Bijbels perspectief. Een jaarabonnement kost € 25,- (6 nrs.). Brigittenstraat 1, 3512 KJ Utrecht – 030 230 3508 – abonnement@weet.magazine.nl

De tweede aflevering van dit blad is ter recensie toegestuurd. Het ziet er keurig verzorgd uit, bevat veel mooie kleurenfoto's en geeft veel informatie. In dit nr. wordt bijvoorbeeld geschreven over een alternatief voor de oerknaltheorie, over de hof van Eden en

de boom des levens, wat bij veel culturen bekend blijkt te zijn, zelfs bij inheemse volkeren die volgens de (evolutionistische) wetenschap toentertijd geen contact met ander mensen gehad kunnen hebben. We lezen over de invloed van vulkanen op het ontstaan van een ijstijd. Van het eerste nr. van Weet Magazine zijn er 50.000 exemplaren in omloop. Het blad blijkt aan te slaan. Het tweede nr. bevat 52 pagina's en heeft een oplage van 12.000 exemplaren. We hebben het met belangstelling en instemming gelezen en kunnen niet anders dan dit blad van harte aanbevelen. Onzes inziens geeft dit blad gedegen wapens in de strijd tegen onbijbelse theorieën aangaande schepping, zondvloed

Dagboekkalender 2011, 735 pag., gebonden, € 10,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-09169.

Dit dagboek is geschreven door veel onder ons bekende predikanten. Per dag wordt een meditatie gegeven en er zijn korte verhalen en gedichten opgenomen. Deze onder ons bekende uitgave zal ook het komende jaar ongetwijfeld weer aftrek vinden.

Ds. J.T. Doornenbal, Levenskracht, Troost uit Psalmen, 72 blz., gebonden, € 10,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-09336.

Het keurig uitgevoerde boekje bevat 11 korte overdenkingen van ds. J.T. Doornenbal (1909-1975). Hij schreef deze overdenkingen in de eerste jaren van zijn predikantschap voor de kerkbodes van de hervormde gemeenten van Woubrugge en Kesteren. De tweede overdenking gaat over de tekst 'Genees mijn ziel' Psalm 41:5b. Dit betekent niet dat de dichter zijn gedachten niet goed kan ordenen, dat hij ziek in zijn gedachten zou zijn, maar het houdt in dat hij beleeft tegen de Heere gezondigd te hebben. Zijn ziel lijdt aan de kwaal van de zonde. De auteur stelt terecht dat het noodzakelijk is dat wij de vreselijkheid van deze dodelijke kwaal moeten leren kennen om het juiste medicijn te vinden. De dichter van Psalm 41

mocht beide kennen. Hij kende zichzelf als melaats van het hoofd tot de voeten en hij leed eronder. Maar hij kende ook de Heelmeester en wist wat hij nodig had tot genezing. De Heelmeester is gewillig en machtig om te genezen. De ontdekking aan en de inleving van de zielsmelaatsheid is een voortgaande zaak. We lezen op blz. 19 en 20 "Steeds meer worden ze ontdekt aan de ongeneeslijkheid van hun kwaal in zichzelf en leren ze dat al hun eigen pogen tevergeefs is. Steeds meer krijgen ze daarom nodig de enige balsem der vertroosting, dat is de Persoon van de Medicijnmeester Zelf. Ze leren dat er buiten Jezus geen leven is, maar slechts een eeuwig zielsverderf. Steeds meer strekt hun verlangen zich uit naar dat land, waar geen inwoner meer zal zeggen: 'Ik ben ziek', omdat daar de zonde en de gevolgen van de zonden niet meer wezen zullen." Een mooi boekje om weg te geven.

Charles Haddon Spurgeon, Liefde en trouw, gebonden, 88 blz., € 10,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-09589.

Dit geschenksboekje is samengesteld door J. Kranendonk-Gijssen. De liefhebbers van Spurgeon zullen het graag cadeau krijgen. Er zijn gedeelten uit het werk van Spurgeon geselecteerd die gaan over liefde en trouw. Op blz. 51 over liefde in de kastijd: "U weet dat een boer die de oogst van een akker wil verzamelen, die akker eerst omploegt. De akker zou kunnen klagen en zeggen: Waarom doorsnijden deze ploegscharen mij? Zo is het ook in ons leven. Er kan niet gezaaid worden, voordat er geploegd is. Scherpe ploegscharen maken diepe voren voor het goede zaad." Op de blz. 51 en 52 lezen we: "O, ik bid u, lees toch niet verkeerd in het boek van Gods voorzienigheid. Als u er goed in leest, zult u er dit in vinden: 'Ik wil deze persoon genadig zijn, daarom heb ik hem of haar geslagen en verwond. Zo velen Ik liefheb, die bestraf en kastijd Ik.' 'Komt en laat ons wederkeren tot de HEERE, want Hij heeft verscheurd en Hij zal ons genezen; Hij heeft geslagen en Hij zal ons

verbinden' (Hos. 6:1)." Over de trouwe zorg des Heeren lezen wij op blz. 85 "Als wij ons toevertrouwen aan de trouwe zorg van de Hemel, kunnen we rustig leven en zalig sterven. Elke keer moeten wij alles wat we hebben en alles wat we zijn aan de trouwe hand van Jezus toevertrouwen. Dan kan het zijn dat ons leven aan een zijden draad hangt, of dat de tegenheden en zorgen vermenigvuldigen als het zand van de zee, maar dan zal onze ziel in vrede wonen en zich verlustigen in stille, rustige plaatsen. Hij zorgt getrouw."

Voor Hart en Huis, Bijbels dagboek 2011.

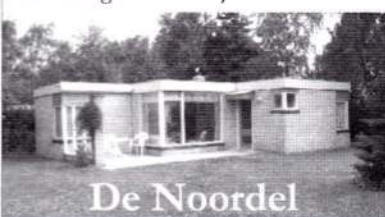
Medewerkers: ds. D.J. Budding, ds. A. van Heteren, ds. G.S.A. de Knecht en ds. H. Paul. Er is een uitgave met kleine letters en met grote letters. Uitgeverij Groen-Heerenveen. Velen zullen dit dagboek ook in 2011 D.V. lezen.

Vakantie op Texel

De Verrassing.nl

Veertien accommodaties, waaronder acht bungalows en vijf nieuwe chalets.

De Noordel

Park achter De Verrassing. Vijf luxe bungalows met veel privacy.

De Noorderhoeve.nl

Twee vakantiewoningen voor zorgvakanties. Ook uitermate geschikt voor minder validen.

Boeken? Bel 0222 31 89 06

Uitnodiging is onder voorbehoud van toestemming Classis.

*De kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Poederloijen bericht u,
met vreugde en dankbaarheid aan de Heere, dat ouderling*

H. Bor

*op Deo Volente vrijdag 22 oktober 2010 in onze gemeente door
ds. C.P. de Boer zal worden bevestigd als lerend ouderling. Deze dienst wordt
gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Dorpsweg 6,
te Poederloijen. Aanvang 19:00 uur. De collecte zal bestemd zijn voor
de 'Pastorie'.*

*Na de dienst is er gelegenheid ouderling H. Bor en zijn vrouw te ontmoeten.
Er zal dan tevens koffie worden aangeboden.*

*Namens de kerkenraad,
J.C. van Veen, 2^e preses
C. van Tilburg, scriba*

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting
Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van
"Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10,
8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,
2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.
Fax: 084-2220131.
Email: pand@solcon.nl
Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting
Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 12,50 per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde
Staten en Canada 10 dollar per jaar.
Advertenties € 0,35 (ex. BTW) per mm
met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Stichting steun Messias belijdende Joden

Postbus 22 3860 AA Nijkerk
www.messiasbelijdendejoden.nl

Voor informatie:
Ds. G. Bouw
Tel.: 0172 - 470040
E-mail: g.bouw@solcon.nl

Steun de evangelieverkondiging door Messiasbelijdende Joden in Israël

Stort uw gift
op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
of 833 07 97 (Postbank)

Wij verzorgen graag een lezing
of diaprojectie op uw gemeentecavond
of verenigingsavond

Friedensstimme

Op Zijn
Woord

"Heel Rusland bereiken met het Woord? Onmogelijk!"

Op Zijn Woord én met ondersteuning van Friedens-
stimme werken tientallen evangelisten in de voormalige
Sovjet-Unie. Friedensstimme wil graag méér mensen
het Evangelie laten horen. U kunt daarbij helpen. Door
gebed en door gaven. Op Zijn Woord! Uw bijdrage is
welkom op: GIRO 41 32 334.

Postbus 15 | 2800 AA Gouda | T 0182 - 538 544 | www.friedensstimme.nl

*"Ja, de Heere schenkt zichzelf
gaarne en geheel weg. Dat lijdt
geen twijfel; maar alleen aan
degenen, die gans hulpeloos zijn
geworden.*

*G. Wisse,
De droefheid naar God*

DUITSLAND... IS EEN RIJK, WESTERS LAND.

Maar geestelijk zeer arm. Gods
Woord wordt eenzijdig verkondigd.
De waarheid wordt geweld aange-
daan. Met uw bijdrage kunnen wij
Hollandse en puriteinse oudvaders
weer onder de aandacht brengen.
Voor info: www.svvhed.org of bel.
Help ons helpen met een gift op
onderstaand rekeningnummer.

T 0416 - 691788
svvhed@kliksafe.nl
Gift: 548.98.79.20

HEIDELBERG & DORDRECHT